

ВІДГУК

офіційного опонента **Крюкова Олексія Ігоровича**

доктора наук з державного управління, професора,

професора кафедри публичного адміністрування у сфері цивільного захисту Національного університету цивільного захисту України

на дисертацію Гунька Леоніда Володимировича на тему:

«ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ СТРАТЕГІЇ БОРотьБИ З НЕЗАКОННИМИ ЗБРОЙНИМИ ФОРМУВАННЯМИ В УКРАЇНІ»,

подану до захисту у разову спеціалізовану раду

Національного університету «Львівська політехніка»

на здобуття наукового ступеня доктора філософії

за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

1. Актуальність теми дисертації, зв'язок з науковими програмами, темами

У дисертаційній роботі актуальність дослідження підтверджується тим, що в сучасних умовах поява, формування та активізація діяльності незаконних збройних формувань (далі – НЗФ) в державі призводить до загроз національній безпеці. Така діяльність сприяє зародженню локальних збройних конфліктів, асиметричних збройних конфліктів, проксі із сусідніми державами, посиленні сепаратизму в державі. Тому автор у своєму дослідженні поставив завдання дослідити засади формування державної стратегії боротьби з незаконними збройними формуваннями, визначив види та ієрархію стратегічних правових актів, а також зміст та складові стратегічних документів у сфері національної безпеки, у тому числі для державної стратегії боротьби з незаконними збройними формуваннями. Актуальність дослідження підтверджена необхідністю формування окремої державної стратегії боротьби з незаконними збройними формуваннями з метою формування комплексної довгострокової політики як в проблемних регіонах, так і у міжнародному полі.

Тому у дисертації автором сформовано чітке наукового завдання, сутність якого полягає у концептуальній визначеності теоретико-методологічних засад формування державної стратегії боротьби з НЗФ; аналізі передумов формування державної стратегії боротьби із НЗФ у безпековому вимірі та визначенні пріоритетних етапів формування державної стратегії боротьби з НЗФ.

Таким чином, дисертація Гунька Леоніда Володимировича на тему: «Формування державної стратегії боротьби з незаконними збройними формуваннями в Україні» є актуальною та своєчасною науково-дослідною роботою для розробки та реалізації стратегій у системі публічного управління національною безпекою.

Крім цього, дисертаційне дослідження здійснене в межах науково-дослідної теми кафедри публічного врядування на тему: «Наукові засади забезпечення сталого розвитку територіальних громад і територій в умовах національних викликів та повоєнного відновлення України» (Scientific Foundations for Ensuring Sustainable Development of Territorial Communities and Territories in the Conditions of National Challenges and Post-War Recovery of Ukraine), державний реєстраційний номер: 0124U000016 (12/2023 – 12//2026).

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Дисертаційна робота є завершеним науковим дослідженням, виконаним автором самостійно. Мета дисертаційної роботи, яка полягає в теоретико-методологічному та функціональному обґрунтуванні процесів формування державної стратегії боротьби з НЗФ в Україні, відповідає темі дослідження та повністю досягнута автором. Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані у дисертації є обґрунтованими, зокрема через:

- відповідність семи завдань, які поставлені та досягнуті, до мети дослідження;

- логічну та послідовну структуру дослідження, що проявляється у представленні розділів та підрозділів з чіткою відповідністю до поставлених завдань, аналізі матеріалу за тематикою підрозділів та формуванні чітких висновків після здійсненого аналізу;

- відповідність висновків до поставлених завдань, їх обґрунтованість та цілісність.

Рівень обґрунтованості наукових результатів обумовлений тим, що основні положення дисертаційного дослідження були презентовані та обговорені на: науково-практичній конференції «Вектори розвитку публічного управління в Україні.» (24 листопада 2020, Львів), міжнародній науково-практичній конференції «Україна в умовах трансформації міжнародної системи безпеки» (13-14 травня 2021 року, м. Львів); науково-практичній конференції з міжнародною участю «Проблеми розвитку публічного управління в Україні» (28 травня 2021р., м. Львів), X міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні питання забезпечення службово-бойової діяльності військових формувань та правоохоронних органів» (29 жовтня 2021 року м.Харків); науково-практичній конференції «Сучасна наука: світові тенденції, технології та інновації» (24-25 грудня 2021 року, м. Івано-Франківськ); науково-практичній конференції «Перспективи розвитку науки і практики публічного управління України в поствоєнний період» (12 травня 2022р., м.Львів); науково-правтичній конференції «Розвиток публічного управління в контексті Європейської інтеграції» (28 квітня 2023р., м.Львів); науково-практичній конференції «Європейська інтеграція та трансформація публічного врядування в Україні» (19 квітня 2024 р., м.Львів).

3. Наукова новизна одержаних результатів

Наукова новизна одержаних результатів полягає у концептуальній визначеності теоретико-методологічних та функціональних засад державної

стратегії боротьби з НЗФ в Україні та розробленні пріоритетних етапів її формування, що конкретизовано у низці наукових положень, де:

Автором уперше:

- обґрунтовано концептуальні засади боротьби з НЗФ в Україні, що полягають у розробленні теоретико-методологічних та функціональних засад формування державної стратегії боротьби з НЗФ в Україні; визначенні можливостей застосування державної стратегії через аналіз актуальних загроз національній безпеці від НЗФ, аналіз та вибір форм та способів дій проти НЗФ як механізмів досягнення державної стратегії боротьби з НЗФ; обґрунтуванні пріоритетних етапів формування державної стратегії з врахуванням балансу національних та міжнародних тенденцій, концептуалізації доцільності формування державної стратегії та розробленні змісту і основних складових елементів державної стратегії боротьби з НЗФ в Україні;

удосконалено:

- категорійний апарат у сфері національної безпеки і боротьби з НЗФ, зокрема уточнено поняття: «національні інтереси», «система національної безпеки», «державне управління національною безпекою», «незаконні збройні формування»; що на відміну від існуючих визначень, дозволить повніше розкрити їх значення в контексті формування функціональних засад державної стратегії боротьби з НЗФ, зокрема для визначення функцій державних інституцій відповідно до їх наявних компетенцій, статусу, можливостей управлінських впливів, розподілу повноважень;

- механізми досягнення цілей державної стратегії боротьби з НЗФ через застосування форм та способів дій проти НЗФ, зокрема в частині формування вимог для сил боротьби з НЗФ та їх практичного застосування; використання принципів лінійності та нелінійності до управлінських рішень у боротьбі з НЗФ; формування заходів спеціальних сил; застосування операцій, які сприяють виявленню та ідентифікації НЗФ; підтримки

громадянами органів публічної влади; застосування заходів забезпечення фінансової та інформаційної безпеки;

- державну політику у сфері національної безпеки та оборони загалом та у сфері боротьби з НЗФ зокрема, через узагальнення основних принципів розробки стратегічних документів у сфері національної безпеки, запобігання конфліктам пов'язаних з НЗФ, підготовку держави до участі в конфлікті та застосування воєнної сили.

4. Повнота викладу основних положень дисертації в опублікованих наукових працях

Наукові результати дисертаційного дослідження Гунька Л.В. опубліковано у 13 наукових працях, у тому числі: 5 статей у наукових фахових виданнях України з публічного управління та адміністрування, 8 тез доповідей на науково-практичних конференціях, 3 інших публікацій, в т. ч. науково-методичного посібника за темою дисертації.

5. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Враховуючи високий науковий рівень проведеного дослідження, виявляється доцільним звернути увагу на деякі дискусійні положення та зауваження, зокрема:

1. У п.1.1. «Понятійно-категорійний апарат формування державної стратегії боротьби з незаконними збройними формуваннями» наведений аналіз низки понять, які мають застосування у різних галузях знань. Доцільним виявляється привести їх систематизацію, до прикладу виокремити поняття, які безпосередньо застосовані у публічному управлінні від тих, які відносяться безпосередньо до військових наук (наприклад, «збройний конфлікт», «війна», «проксі-війна», «асиметричний конфлікт», «гібридна війна»). Натомість, робота б збагатилася у випадку ґрунтовнішого аналізу таких понять як «незаконні збройні формування», «державна стратегія»,

«державна політика у сфері національної безпеки», «державне управління національною безпекою», «система національної безпеки» та інші.

2. У п.1.2. «Нормативно-правове забезпечення передумов формування державної стратегії боротьби з незаконними збройними формуваннями» здійснено аналіз деяких нормативно-правових актів діючого законодавства у сфері забезпечення національно безпеки. У той же час, на нашу думку, аналіз міжнародно-правових актів щодо формування державної стратегії боротьби з незаконними збройними формуваннями, інших підзаконних актів додали б більш розгорнуту картину щодо перспектив впровадження державної стратегії з позиції її нормативно-правового забезпечення. У даному підрозділі наведено аналіз Стратегії національної безпеки України, Стратегії воєнної безпеки України, Стратегії кібербезпеки України та відсутній їх логічно-послідовний зв'язок чи співвідношення до державної стратегії боротьби з незаконними збройними формуваннями.

3. У п.2.2. «Форми і способи дій як механізми досягнення цілей державної стратегії боротьби з незаконними збройними формуваннями» видається доцільним розмежувати різні за сутністю поняття форм, способів та механізмів, сформувавши безпосередньо «механізм досягнення цілей державної стратегії». Зазначені автором вислови: «для формування стратегії боротьби з НЗФ необхідним є базові інструменти: політична кон'юнктура, стратегічний огляд, важливість та першочерговість політики та стратегії для держави, розробка основних етапів формування політики та стратегії» (с.117), наведені «фінансові заходи» (с.110) та інші висловлювання, варто систематизувати та привести у відповідність до мети на назви підрозділу.

4. У третьому розділі обґрунтовано доцільність формування державної стратегії боротьби з НЗФ, яка базується на: відсутності позитивних результатів боротьби з НЗФ за останні 10 років; відсутності єдиних підходів до боротьби з НЗФ; застосуванні у боротьбі з НЗФ виключно силових методів; зарубіжному досвіді формування стратегії боротьби з НЗФ. Зазначені положення частково суперечать наведеному у роботі іншому

аналітичному, статистичному та методологічному матеріалу, є досить дискусійним твердженням, частково навіть радикальним, зокрема в частині застосування лише силових методів. У той же час у роботі наведений матеріал щодо позитивних результатів боротьби з НЗФ, про що підтверджує і динаміка розвитку сьогоденній військових подій на території України. Тому виявляється доцільним привести у відповідність дане положення.

Зазначені зауваження та рекомендації до деяких положень та висновків у роботі не зменшують наукової цінності дисертаційного дослідження та носять рекомендаційний характер. Що не впливає на загальне позитивне враження.

6. Загальний висновок та оцінка дисертації

Представлена на захист дисертаційна робота Гунька Леоніда Володимировича «Формування державної стратегії боротьби з незаконними збройними формуваннями в Україні» виконана на належному теоретико-методологічному рівні, є цілісним і завершеним самостійним науковим дослідженням, у якому вирішено важливе завдання в галузі науки "Публічне управління та адміністрування". Дисертаційна робота містить раніше не захищені наукові положення, автором отримані нові науково обґрунтовані результати в галузі науки публічного управління та адміністрування. Оформлення дисертації загалом, з урахуванням зазначених вище зауважень, відповідає діючим нормативним документам.

Дисертація Гунька Леоніда Володимировича на тему: «Формування державної стратегії боротьби з незаконними збройними формуваннями в Україні» відповідає спеціальності 281 "Публічне управління та адміністрування" та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування

рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року, а її автор - Гунько Леонід Володимирович, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 "Публічне управління та адміністрування".

Офіційний опонент:

доктор наук з державного управління,
професор, професор кафедри публічного адміністрування
у сфері цивільного захисту
Національного університету
цивільного захисту України

Олексій КРЮКОВ

Олексій Крюков О.І. зобов'язую!
Заступник декана факультету державного управління
Н.В. Крюков